

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 25/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa advokáta [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6Sa/49/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6Sa/49/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje** v konaní sp. zn. 6Sa/49/2017 **konať** bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré mu **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. januára 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhol prikázať krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov priznať finančné zadosťučinenie 10 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 16. júna 2017 podal na krajskom súde správnu žalobu o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 3. apríla 2017, ktorým generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne rozhodnutím rozhodol o zvýšení sumy sťažovateľovho starobného dôchodku o sumu 4,65 eur mesačne. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania dosiaľ bez

nariadenia termínu pojednávania a tiež stav právnej neistoty v jeho v dôchodkovej záležitosti, ktorý aj vzhľadom na jeho vysoký vek nepriaznivo vplýva na jeho zdravie.

II.

3. Krajský súd vo vyjadrení uviedol, že zákonná sudkyňa bola dlhodobo práceneschopná. Zastupujúca sudkyňa v konaní „*nevykonala žiaden úkon*“ z dôvodu jej neprimeranej pracovnej vyťaženia; bola určená na zastupovanie v celkovo 490 veciach. Sťažovateľovi vytkol, že v správnej žalobe namietal nezohľadnené doby sociálneho poistenia, ktoré vôbec neboli predmetom preskúmaného rozhodnutia, a že predmetom konania bola valorizácia už priznaného dôchodku, nie posudzovanie období dôchodkového poistenia a určenia výšky starobného dôchodku.

III.

4. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. V obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07, III. ÚS 233/2022), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov [II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok ESLP zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00].

6. Predmetom konania je preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne týkajúce sa valorizácie už priznaného dôchodku sťažovateľa. Preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy patrí medzi štandardnú agendu správnych súdov. V správaní sťažovateľa ústavný súd nevzhladol také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Sťažovateľovi však možno vytknúť, že sa nepokúsil sťažnosťou pre nečinnosť podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov adresovanou predsedovi krajského súdu poukázať na vznik zbytočných prietahov. Uvedené zohľadnil ústavný súd pri výške finančného zadosťučinenia (porovnaj III. ÚS 3/2023).

7. Ústavný súd posudzoval celkovú dĺžku konania od podania správnej žaloby (16. júna 2017), v trvaní piatich rokov a siedmich mesiacov. Z ústavnej sťažnosti a vyjadrenia krajského súdu vyplýva, že vo veci sťažovateľa nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté. Krajský súd celkovú dĺžku konania ospravedlňoval práceneschopnosťou zákonnej sudkyne (od 16. januára 2023 do 28. februára 2023), ako aj pracovným vyťažením zastupujúcej sudkyne. Krajský súd vo svojom vyjadrení bližšie nekonkretizoval dôvody, pre ktoré namietané konanie trvá neprimerane dlhý čas, ani po uplynutí piatich rokov a siedmich mesiacov vo veci nerozhodol, pričom v konaní nebol nariadený ani termín pojednávania, čo aj pri zohľadnení potreby náležitého oboznámenia sa s administratívnym spisom predstavuje ústavne neakceptovateľnú dobu (III. ÚS 656/2022). Krajský

súd sa obdobnou vecou sťažovateľa už zaoberal (posudzovanie období dôchodkového poistenia a určenia výšky starobného dôchodku) v konaní sp. zn. 10Sd/105/2013, pričom tieto skutočnosti boli preskúmané aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 7So/29/2018. Uvedené ma za následok, že krajský súd vec sťažovateľa po právnej a skutkovej stránke pozná, čo mohlo a malo prispieť k vybaveniu veci.

8. Krajský súd dĺžku konania ospravedlňoval práceneschopnosťou zákonnej sudkyne a pracovnou vyťaženosťou zastupujúcej sudkyne. Ústavný súd už vyslovil, že systémové nedostatky pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezabávajú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (III. ÚS 103/2021).

9. Vzhľadom na uvedené okolnosti veci ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Celková dĺžka namietaného konania v trvaní piatich rokov a siedmich mesiacov je ústavne neakceptovateľná. Z dôvodu, že procesné úkony krajského súdu nesmerujú k včasnému rozhodnutiu o správnej žalobe, ústavný súd preto vyhovel návrhu sťažovateľa a uložil príkaz krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

IV.

10. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (IV. ÚS 210/04). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného konania, povahu a význam dotknutých práv a nečinnosť krajského súdu, ako aj vlastnú judikatúru týkajúcu sa výšky priznávaného finančného zadosťučinenia (III. ÚS 396/2021, III. ÚS 690/2022), ústavný súd považoval za spravodlivé priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 2 000 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

12. Ústavný súd o náhrade trov konania sťažovateľa nerozhodoval vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ si trovy konania neuplatnil (porov. III. ÚS 401/2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu